

A KÚRIA mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.IV.35.548/2013/5.szám

A Kúria a Juhász, Császár, Csvila Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek ...- alperes,ellen támogatási ügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. május 27. napján kelt 14.K.27.435/2013/6. számú jogerős ítélete ellen a felperes által 9. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 14.K.27.435/2013/6. számú ítéletét az alperes 72/0301/4248/31/2004. számú határozatának felülvizsgálatára irányuló keresetet elutasító részében, valamint az alperes 72/0301/4248/31/2004. számú határozatát - az elsőfokú közigazgatási határozatra is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, egyebekben a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A felek az eljárásban felmerült költségeiket maguk viselik.

A kereseti és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a Nemzeti Vidékfejlesztési Terv alapján a központi költségvetés, valamint az Európai Mezőgazdasági és Orientációs és Garancia Alap Garancia Részlege társfinanszírozásában megvalósuló agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételeinek részletes szabályairól szóló 150/2004. (X.12.) FVM rendelet (a továbbiakban: R.) alapján integrált ültetvény elnevezésű célprogramnak volt kedvezményezettje. A támogatható terület nagysága a 2004/2005-ös gazdálkodási évben 8,40 hektár volt, amely vonatkozásában az elsőfokú alperesi hatóság 2005. október 26-án kelt határozatával 802.161 forint támogatási összeg kifizetését rendelte el a számára. A 2004/2005-ös év vonatkozásában a korábbiakban meghozott elsőfokú határozatot az elsőfokú hatóság 2008. július 26. napján kelt határozatával az R. 17. § (10) bekezdés bb) alpontja alapján a

támogatható terület 4,66 hektárra csökkenése miatt megváltoztatta és az első gazdasági évre vonatkozóan a támogatási összeget 445.009 forintra csökkentette.

A felperes támogatható területnagyságát a továbbiakban két tényező befolyásolta:

- A felperes az elsőfokú hatóság jóváhagyása mellett 2006-ban átvállalta a C. F. Kft.-től a D8AY2-3-00 fizikai azonosítójú fizikai blokkban található 13,73 hektáros területet. Így a felperes az integrált ültetvény célprogramban összesen 17,73 hektár támogatható területnagysággal rendelkezett.

- A felperes 2007-ben az elsőfokú alperesi hatóság jóváhagyása mellett részleges visszavonást jelentett be, így a D8AY2-3-00 fizikai blokkban 15,20 hektár támogatható területnagyság maradt.

A felperes a 2005/2006-os gazdálkodási évben kifizetési kérelmet nyújtott be, amelyet azonban az elsőfokú hatóság - a felperes fellebbezésének hiányára tekintettel - jogerősen elutasított.

A felperes 2007. május 15-én a 2006/2007-es gazdálkodási évre 15,2 hektár helyett 11,6 hektár után igényelt kifizetést. A kifizetési kérelmet az elsőfokú hatóság - a felperes fellebbezésének hiányában - jogerősen elutasította.

Ezt követően az elsőfokú hatóság jogerős határozatát 2010. augusztus 12-én kelt határozatával visszavonta és a felperes agrár-környezetgazdálkodási támogatásból való kizárása mellett döntött. Indokolásában arra hivatkozott, hogy a támogatási időszak alatt második alkalommal vált szükségessé a tárgyévre vonatkozó támogatás teljes egészének visszavonása, ezért az R. 17. § (9) bekezdése alapján a felperest ki kellett zárni a támogatásból. Emellett kötelezte a felperest a 2004/2005-ös támogatási évben kifizetett támogatás visszafizetésére is.

A felperes fellebbezése folytán eljáró alperes 2012. október 31-én kelt határozatával a támogatásból történő kizáró elsőfokú határozatot (a továbbiakban: Határozat 1.), valamint az ugyanezen a napon kelt határozatával a visszafizetésre kötelező elsőfokú határozatot is helybenhagyta (Határozat 2.).

A kizáró határozattal összefüggésben arra hivatkozott, hogy a jogkövetkezményt a 2005/2006-os gazdálkodási évre, valamint a 2006/2007-es gazdálkodási évre vonatkozó kifizetési kérelmeket elutasító és a felperes által jogorvoslattel meg nem támadott határozatok alapozták meg. A visszafizetési kötelezettséggel összefüggésben - figyelemmel a felperes fellebbezésében foglaltakra is - arra hivatkozott, hogy a C. F. Kft.-től átvállalt területek esetében a 2004/2005-ös gazdálkodási évre összesen 1.451.530 forint került támogatási összegként megítélésre és átutalásra, a felperes

pedig - tekintettel az átvállalási kérelem tartalmára - köteles az átvállalt területek után kifizetett, jogosulatlan támogatásokért helytállni.

A felperes keresete folytán eljáró Kecskeméti Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság (a továbbiakban: Bíróság) 2013. május 27-én kelt ítéletével a felperes keresetét elutasította. A Bíróság döntését azzal indokolta, hogy a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről

szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: Eljárási tv.) 57/A. § (4) bekezdése egyértelmű rendelkezést tartalmaz a másodfokú határozat meghozatalára nyitva álló időtartamra, amelyet az alperes nem kétségesen elmulasztott. Ám önmagában ez a tény az eljárás érdemét nem érintette. Utalt az Eljárási tv. visszakövetelés elévüléséről szabályozó 64. § (1) bekezdésére is, amely az ötéves időtartam meghatározása mellett rendelkezik az elévülés nyugvásáról. Az elévülés megszakadásának hiányzó szabályozását pedig a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 327. § (1) bekezdéséből vette át. Megállapította, hogy felszólításnak minősül minden olyan írásbeli közlés, amiből a követelés érvényesítésének szándéka kitűnik. Mivel az elsőfokú határozatok mindegyike tartalmazta azokat a tényeket és adatokat, amelyből a felperes a vele szemben támasztott követelést azonosítani tudta, emellett 2010. augusztus 19-én kézbesítették számára az elsőfokú kizárást és visszakövetelést tartalmazó elsőfokú határozatokat, ezért az elévülés megszakító joghatály beállt, a felperes az elévülésre jogszerűen nem hivatkozhatott.

A Bíróság felhívta a 2419/2001/EK rendelet 49. cikkét, valamint az azt hatályon kívül helyező és a vitatott gazdasági években hatályos 796/2004/EK rendelet (a továbbiakban: EK rendelet) 73. cikk (1) és (5) bekezdését is, amely közösségi jogi rendelkezések az elévülést 10 év hosszúságban, jóhiszeműség esetén 4 évben határozták meg. A Bíróság a felperes jóhiszeműségét azzal zárta ki, hogy a 2006-os átvállalási ügylet révén tisztában kellett lennie jogelődje gazdálkodási viszonyaival.

Mindemellett megvalósulni látta az R. 17. § (9) bekezdésében foglaltakat is a felperes egymást követő két gazdálkodási évben benyújtott jogsértő kifizetési kérelmeit jogerősen elutasító alperesi határozatok révén.

A jogerős ítélettel szemben a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet a Kúriához, amelyben az alperesi határozatok, valamint a Bíróság jogerős ítéletének hatályon kívül helyezése mellett azt kérte, hogy a Kúria mellőzze a felperes támogatás visszafizetésére történő kötelezését.

Indokolása értelmében a visszafizetendő 1.451.530 forint tőke és annak járulékai a 2004/2005-ös gazdálkodási év támogatására vezethetők vissza. A támogatást a felperes jogelődje használta fel,

annak mikéntjéről pedig a felperesnek nem volt tudomása. Jogsértésként hivatkozott az Eljárási tv. 57/A. § (4) bekezdésére, amelynek az alperes közel kétéves eljárási időtartamával az ügy érdemére is kihatóan nem felelt meg. (Az elsőfokú határozatokkal szembeni fellebbezést a felperes 2010. augusztus 31. napján terjesztett elő, míg az alperes határozatait 2012. október 31-én hozta meg.) A Bíróság jogerős ítéletében nem indokolta az ezzel kapcsolatos felperesi kereseti kérelem elutasítását.

A felülvizsgálati kérelem értelmében a Bíróság megsértette az Eljárási tv. 64. § (1) bekezdését is, mivel a visszafizetésre okot adó gazdálkodási év utolsó napja 2005. december 31-e volt, ehhez képest az öt év 2010. december 31-én telt le. Így a 2005. évben kifizetett támogatás 2010. december 31-éig volt felperestől visszakövetelhető. A Bíróság kifejezetten a hivatkozott törvényi szabályt megsértve állapította meg a felperes kötelezhetőségét a visszafizetés kapcsán, illetve jogsértően hivatkozott ítéletében a Ptk. 327. § (1) bekezdésében foglaltakra is.

A felperes hivatkozott a 2419/2001/EK rendelet 49. cikk (5) bekezdésére. Az EK rendelkezés második fordulata négy évre korlátozza az elévülési időszakot a felperes jóhiszeműsége esetén. A felperes magát jóhiszeműnek ítélte és a Ket. 3. § (2) bekezdés b) pontjának sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy az alperes nem folytatott le bizonyítást jóhiszeműsége igazolásával szemben.

Végül az R. 17. § (9) bekezdését is sérelmezte arra tekintettel, hogy abból álláspontja szerint nem következik a visszafizetési kötelezettség, különösen akkor ha a visszakövetelt összeggel a felperes soha nem rendelkezett.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a felülvizsgálati kérelem elutasítása mellett a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását indítványozta.

A Kúria utal arra, hogy az egyes törvényeknek a kormányzati szerkezetátalakítással összefüggő módosításáról szóló 2014. évi XXXV. törvény 51. §-ával módosított a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 57/A. § (1a) bekezdése értelmében 2014. július hó 16. napjától az alperes jogutóda az agrár-vidékfejlesztésért felelős miniszterként a Miniszterelnökséget vezető miniszter. A Kúria a jogutódlást a Pp. 328. § (1) bekezdése alapján 7. sorszám alatti végzésével megállapította.

A felülvizsgálati kérelem részben megalapozott.

A Kúriának a felülvizsgálati kérelem kapcsán elsődlegesen abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy az elévülés szabályaira tekintettel az alperes milyen időtartam alatt volt jogosult a

felperest az agrár-környezetgazdálkodási támogatás első gazdálkodási évében (2004/2005-ös év) kifizetett támogatás visszafizetésére kötelezni.

Az időmúlás a jogban jogi tényként, a jogviszonyok tartalmát, a jogviszonyokból eredő jogok és kötelezettségek mibenlétét befolyásoló körülmény. Az időmúlás azonban nem önmagában, hanem az adott jogviszonyra szabott normatív közegben eredményez változást a jogokban és kötelezettségekben.

A támogatási jogviszony jelen perben megítélendő formájában közjogi jellegű. A per tárgya annak a közhatalmi, hatósági határozatnak a jogszerűsége, amely a felperestől elvárt magatartást és annak jogkövetkezményeit rögzíti. Ezért annak megítélésére - kifejezett törvényi utalás hiányában, akár háttérjogszabályként is - a Ptk. magánjogi helyzetekre és alapvetően a diszpozitivitásra szabott rendelkezései nem alkalmazhatóak.

A perbeli esetben az időmúlás jogi tényének az alperesi határozatban levont jogkövetkezményei ezért az Eljárási tv. rendelkezései alapján ítélandók meg.

Az Eljárási tv. 64. § (1) bekezdése értelmében „[k]özvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus eltérő rendelkezése hiányában az intézkedésben való jogosulatlan részvétel megállapításához való jog annak a naptári évnek az utolsó napjától számított öt év elteltével évül el, amelyben az intézkedésben jogosulatlanul részt vettek. (...)” A (2) bekezdés szerint „[h]a a támogatás igénybevételi jogosultságot érintő határozatot a bíróság felülvizsgálja, a kereset benyújtásától a bíróság határozatának jogerőre emelkedéséig a támogatás visszatérítésének megállapításához való jog elévülése nyugszik.”

A hivatkozott törvényi szabályból következőleg a visszakövetelés időtartama öt év, amelyet a jogosulatlan támogatás igénybevétel gazdasági évének utolsó napjától kell számítani. Az időmúlást csak az a körülmény befolyásolja - akasztja meg -, ha a visszaköveteléssel érintett támogatás igénybe vételi jogosultságát a fél bíróság előtt vitatja, mert ilyenkor a jogerős bírósági határozat meghozataláig eltelt idő nem számít bele az időmúlásba - az elévülési idő nyugszik.

Az Eljárási tv. hivatkozott és fentiek szerint értelmezendő rendelkezései szerint tehát a visszakövetelésre az alperesnek öt év alatt kell sort kerítenie. Ez az időtartam csak a meghatározott tárgykörben zajló bírósági eljárás alatt nyugszik, azt az alperes eljárási aktusa nem akaszthatja meg. Az elévülés megszakadására - azaz az elévülési idő újraszámítására - törvényi szabályok hiányában nincs lehetőség.

A kifejtettekből következőleg az alperes elsőfokú hatósága által

megküldött határozat nem váltja ki az elévülési idő nyugvását, és nem alkalmas annak megszakítására sem. Az Eljárási tv. rendelkezései értelmében a jogosulatlan támogatás visszakövetelésére összességében öt év alatt kellett volna sort keríteni.

Az Eljárási tv. 64. § (1) bekezdése értelmében az ötéves elévülési időtartam abban az esetben irányadó, amennyiben közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi aktus nem rendelkezik eltérően. A 2004/2005-ös gazdálkodási évben hatályos EK rendelet 73. cikk (1) bekezdése a jogosulatlan kifizetés esetére előírja a mezőgazdasági termelőnek a szóban forgó összeg kamattal együtt történő visszafizetési kötelezettségét. Az EK rendelet 73. cikk (5) bekezdése a visszafizetési kötelezettség függő jogi helyzetét a támogatás kifizetése és a kedvezményezett számára a kifizetés jogosulatlan voltával kapcsolatban az illetékes hatóság által tett első értesítés közötti tíz évig tartja fenn. Az (5) bekezdés második fordulata értelmében „[a]z első albekezdésben említett időszak azonban négy évre korlátozódik, ha a kedvezményezett jóhiszeműen járt el.” [Az EK rendelet szövegszerűen azonos a 2419/2001/EK rendelet 49. cikk (1) bekezdésével.]

Az EK rendelet a támogatási jogviszony kedvezményezettjének személyében bekövetkező változás helyzetét nem szabályozza. A visszakövetelés elévülésének számításakor kifejezetten a támogatás kedvezményezettjét jelöli meg, tehát azt a személyt, aki a támogatáshoz hozzájutott és azt gazdálkodása során felhasználta. Az EK rendelet 73. cikk (5) bekezdés második fordulata pedig egyértelművé teszi azt, hogy a kedvezményezett jóhiszeműen is követhet el olyan jogsértést, amely miatt utóbb visszafizetési kötelezettséggel jogosulatlanná válik a támogatásra. Önmagában tehát az, hogy a felperes az átvállalási kérelem betétlapjának 4. pontja szerint tisztában volt a jogelőd 2004/2005-ös évben megszerzett támogatásának tényével - egyéb tényállási elemek hiányában -, nem eredményezi közvetlenül e támogatás-igénybevétellel összefüggő rosszhiszeműségét is. A peres iratok között nem volt fellelhető sem a felek előadása sem pedig egyéb bizonyíték, amely arra mutatott volna, hogy az alperes a 2004/2005. gazdálkodási évre a felperes jogelődjének kifizetett támogatással összefüggésben akár a jogelődöt, akár a felperest tájékoztatta volna bármilyen jogsértéséről.

Mindezen indokok alapján a Kúria nem osztotta a Bíróság jogi álláspontját a Határozat 2. tekintetében sem az Eljárási tv., sem pedig az EK rendelet alkalmazott rendelkezéseinek értelmezését illetően. A felülvizsgálati kérelemmel egyezően megállapította, hogy a Határozat 2. és a jogerős ítélet az Eljárási tv. 64. § (1)-(2) bekezdésébe ütközően törvénysértő.

Ezért a Kúria a Bíróság jogerős ítéletét részben, valamint a

Határozat 2.-t az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte. Döntésével azonban nem érintette a Határozat 1.-t, amely vonatkozásában a felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a jogerős ítéletet e részében hatályában fenntartotta.

A felperes a kifejtettekre tekintettel részben megalapozott felülvizsgálati kérelmet nyújtott be. Ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó 81. § (1) bekezdés második mondata alapján rendelkezett úgy, hogy a felek maguk viselik az eljárás során felmerült költségeiket.

Mivel az alperest az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. §-a értelmében teljes személyes illetékmentesség illeti, ezért a felülvizsgálati illeték a 6/1986. (IV. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam terhén marad.

Budapest, 2014. október 7.

Dr. Kozma György sk. a tanács elnöke, Dr. Hörcherné Dr. Marosi Ildikó sk. előadó bíró, Dr. Balogh Zsolt sk. bíró